

Evokované potenciály (2. LF UK) OLD

Odkazy

Reference

Doporučená literatura

Odkazy

Reference

Doporučená literatura

Článek ke kontrole

Žádá se kontrola tohoto článku učitelem.
Navržený učitel: Petr Heřman

Teorie ==

Evokované potenciály (EP) jsou změny elektrické aktivity mozku (nebo určité nervové dráhy) vyvolané reakcemi na podněty z vnějšího prostředí. EP dále rozdělujeme do několika kategorií (podrobněji viz Evokované potenciály) dle typu podnětu a tedy příslušné nervové dráhy:

- 1. **VEP** (zrakové EP = visual EP)
- 2. **AEP** (sluchové EP = acoustic EP)
- 3. **SEP** (somatosenzorické EP = somatosensoric EP)
- 4. **MEP** (motorické EP = motoric EP)

AEP - Sluchové evokované potenciály

Vyšetření Evokovaných potenciálů (EP) se zakládá na sledování aktivity mozku v reakci na podněty zvenčí (v tomto případě akustické vjemy).

Jedná se o elektrofyziologické lékařské vyšetření patřící k významným diagnostickým metodám – používá se v případě podezření na postižení sluchové dráhy.

Používá se metoda **BAEP** (Brainstem Auditory Evoked Potentials) a slouží k vyšetření sluchové dráhy od periferie (sluchový nerv) do úrovně mozkového kmene. Vyšetření pacienta probíhá v klidném a tichém prostředí, trvá cca 10–15 minut, během kterých pacient relaxuje (ideálně spí). Na určitá místa má přilepeny 3 elektrody (čelo, zátylek, tvář – podrobněji viz níže), které zaznamenávají reakce mozkového kmene na akustické vjemy ve sluchátkách. Vždy se vyšetřuje buď pravé nebo levé ucho – do nevyšetřovaného ucha je ze sluchátek pouštěn maskovací šum. Ke stimulaci vyšetřovaného ucha se používá jednoduchý sluchový podnět, tzv. klik. Jedná se o krátké kliknutí, které je opakovaně aplikováno do sluchátek, stimulus má určitou intenzitu a frekvenci, obě se v průběhu vyšetření mění (zvyšují).

Výhodou vyšetření je, že nevyžaduje žádnou pacientovu zvláštní přípravu.

Provádíme přístrojem Sentiero ABR.

Princip

Akustické vnější stimuly, se kterými mozek přichází do styku, vyvolávají odpovídající mozkovou aktivitu. Vyšetření měří rychlost, jakou se signály zvenčí dostanou k mozku (tedy měří, jak dlouho mozku trvá přijmout a interpretovat zprávy). Akusticky evokované odpovědi mozkového kmene získávané z elektrod jsou zaznamenávány celkem do 7 křivek (vln). Vlna I má nejnižší amplitudu a vlna V nejvyšší. Křivka evokované odpovědi se postupně vykresluje. Na evokované odpovědi hodnotíme jednak latenci (reakční čas) jednotlivých vln a také latenci mezivrcholových intervalů – vln I-III (odráží vedení v periferní části sluchové dráhy) a III-V (odráží vedení v centrální části sluchové dráhy) a I-V.

Sluchové kmenové potenciály

1. VLNA I – odpovídá vlně N1 elektrokocholeogramu – je generovaná v distální části n VIII
2. VLNA II – vzniká v proximální části kochleárního nervu, včetně kmenové části
3. VLNA III – vzniká v dolní části pontu
4. VLNY IV a V – vznikají v horním pontu a mesencefalu

Faktory ovlivňující BAEP měření

- Věk pacienta
- Pohlaví
- Intenzita opakovaného kmitočtu
- Polarita signálu

Klinické využití

Diagnostická metoda BAEP slouží k vyšetření sluchové dráhy, periferie n. VIII, mostomozečkového koutu a mozkového kmene. Podává informace o poruchách sluchu (jedná-li se o převodní poruchy, kochleární nebo retrokochleární léze) a o případné kmenové lézi sluchové dráhy. Využívá se i pro peroperační monitoraci funkce mozkového kmene a n. VIII při operacích v zadní jámě lebeční.

Zadání

1. Vyšetřete BAEP na jednom uchu vyšetřované osoby při různých hladinách intenzity akustických stimulů.

Postup vyšetření

(Je lepší si zajít do místnosti, kde je ticho. Nechtěné zvuky ovlivňují vyšetření.)

Připojení konektorů

(Jen v případě, že již nejsou zapojeny!)

1. Sluchátka – modrý
2. Elektrodový kabel -- bílý

Nastavení přístroje

POZOR! NIKDY NEAKTIVUJTE DEMO MÓD!

(vysvětlení v manuálu – viz zdroje)

1. Zapnutí přístroje kulatým tlačítkem na pravé straně přístroje
2. Vložení nového pacienta – ikona zelené+
  - a) ID:
    - i. číslo kruhu (číslo 1–10)
    - ii. tým (písmeno A–J)
    - iii. abecední pořadí studenta v týmu (číslo 1–4, příp. 3)
  - b) Další položky jsou samovysvětlující
  - c) Potvrdíme stiskem OK
3. Výběr vyšetření: ABR
4. Zvolíme ucho, které budeme vyšetřovat

Možnosti nastavení

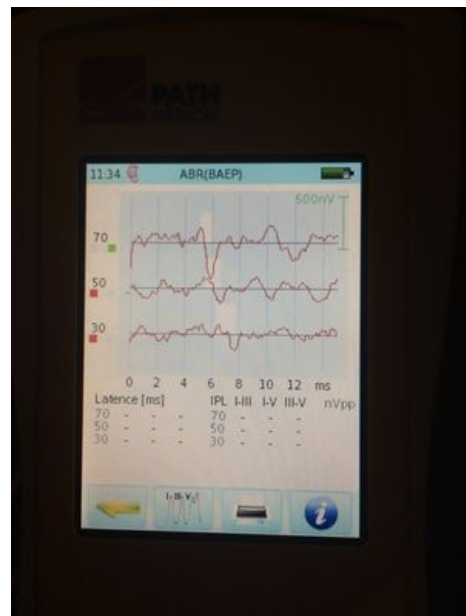
(Informativní přehled možností nastavení parametrů vyšetření)

1. Stimul:
  - a) Klik / Chirp
  - b) Kondenzace / Rarefakce / Alternující
  - c) Maskování Ano / Ne
2. Použité intenzity (levé, pravé)
3. Opakovací frekvence
4. Průměry
5. Nepravidelně (jitter): Ano / Ne
6. Parametry záznamu:
  - a) Automatická detekce J5: Ano/Ne
  - b) Automatické pokračování: Ano/Ne
  - c) Auto Stop: Ano/Ne
  - d) Šumové kritérium:
  - e) Minimální amplituda J5
  - f) Věková skupina: Novorozenec – Dospělý

Příprava pacienta

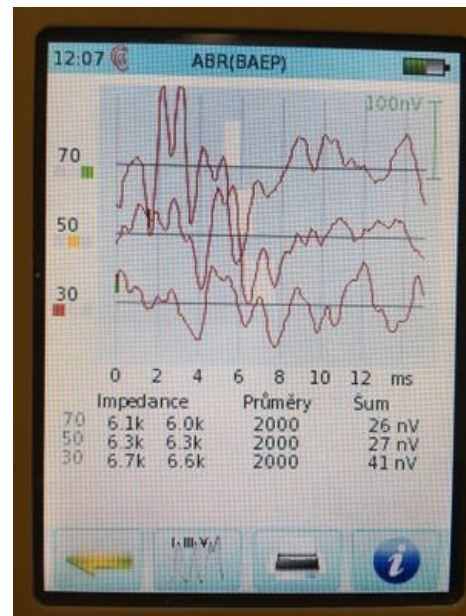
(Toto vyšetření nevyžaduje pro pacienta nijak zvláštní přípravu, neomezuje pacienta v dietním, ani léčebném režimu)

1. Očistíme a odmastíme pokožku etanolem na místě elektrod (umístění elektrod níže)
2. Umístění elektrod

Výsledné křivky (skupina K6J). Číslo vlevo ukazuje intenzitu zvukového podnětu, barva u čísla říká, jestli přístroj považuje dané měření za důvěryhodné. V tomto případě přístroj vyhodnotil měření u druhé a třetí intenzity jako nedůvěryhodné (nadměrný hluk v místnosti). Přesto lze z křivek odvodit, že pacient reagoval nejrychleji na první podnět (tedy na nejvyšší intenzitu zvuku) a na další dva podněty byla jeho reakce viditelně pomalejší.

- a) Processus mastoideus
3. Umístění elektrod: (Elektrody potřeme vodivou pastou, jinak přístroj nenaměří žádné hodnoty.)
  - a) Processus mastoideus bilat.
  - b) Vertex anebo vysoko na čele, brání-li vlasy (hned pod skalpem)
4. Zapojení elektrod:
  - a) Černá: kontralaterální mastoid
  - b) Červená: ipsilaterální mastoid
  - c) Bílá: vertex nebo čelo
5. Nasazení sluchátek:
  - a) Červená: pravé ucho
  - b) Modrá: levé ucho
6. Důležité je, aby se pacient během vyšetřovacího procesu hýbal co nejméně. Pacienta usadíme pohodlně do křesla a zajistíme maximální klid v místnosti, kde vyšetření probíhá. Snažíme se omezit rušivé elementy v okolí na minimum (např. pomocný závěs, zavřené dveře, spolupráce spolužáků), pacient v ideálním případě usne – např. novorozencům můžeme pro zklidnění podat 20% roztok glukózy. Doporučujeme také, aby měl pacient v době vyšetření opřenou hlavu (např. židle s vysokým opěradlem), pacient se poté cítí ve větším pohodlí. Kvalitu záznamu zobrazuje během vyšetření panel EEG: černý rámeček je v ideálním případě prázdný. Důvěryhodnost záznamu zobrazuje semafor nalevo od křivky (zelená barva – velmi věrohodné, červená barva – nevěrohodné). Veškerá důvěryhodnost záznamu je závislá na míře rušivých podnětů v okolí pacienta.

Jako další možné výsledky (skupina K6H) se zobrazí hodnoty impedance a zaznamenaného šumu.

Vyšetření

1. Spustíme vyšetření
2. Po doběhnutí vyšetření – klikání o intenzitách nejprve 70 dB, pak 50 dB a 30 dB – vybereme na třech vzniklých zprůměrovaných křivkách body ve vrcholech vln I, III a V (tyto vlny jsou konstantně výbavné, vlny II a IV mají menší diagnostickou výtěžnost):
  - a) Na spodním panelu vybereme ikonu znázorňující EEG křivku
  - b) Vrcholový bod posouváme pomocí šipek (mezi body pro vlnu I, III a V přepínáme pomocí tlačítka s příslušnou ikonou)

Vyhodnocení

Pokud jsou hodnoty správně nastaveny, přístroj by měl automaticky vyhodnotit, zda je sluchová dráha v pořádku. V manuálu přístroje je uvedeno, že by si každá laboratoř měla nastavit vlastní standardy podle svých měření – výsledky může ovlivnit např. šum v místnosti nebo svalová aktivita vyšetřovaného. Jiné hodnoty naměříme také u dětí (do 5 let), jiné u pacientů nad 60 let. Prvních sedm vln by mělo proběhnout během 10 ms, vlna V mívá nejvyšší amplitudu. Obecně platí, že ženy mají latenci nižší.

Videotutoriál

<mediaplayer width="500"
height="300"><https://www.youtube.com/watch?v=4CrXvhbpHlo></mediaplayer>

Zdroje

- AMBLER, Z. et al.: Klinická neurologie, Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-157-4 (<https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Speci%C3%A1ln%C3%AD%3AZdroje+knih&isbn=9788073871574>).
- Kmenové sluchové evokované potenciály (BAEP) (<http://telemedicina.med.muni.cz/pdm/detska-neurologie/index.php?pg=neurologicke-vysetreni--vysetreni-evokovanych-potencialu--kmenove-sluchove-evokovane-potencialy-baep>)
- Vyšetření evokovaných potenciálů (BERA, BAEP, CERA) (<http://nemoc-pomoc.cz/orl/oblast-usni/vysetreni-sluchu/vysetreni-pomoci-evokovanych-potencialu-berabaepcera/>)
- Evokované potenciály (<https://www.fbmi.cvut.cz/files/nodes/657/public/EVOKOVAN%C3%89%20POTENCI%C3%81LY.pdf>)
- Návod k použití Senti & Sentiero, č. dokumentu 100570 ze dne 27.1.2014, PATH Medical GmbH
- User manual Senti & sentiero, article number 100570, Release date: 2016-06-30, PATH Medical GmbH
- pathme.de (<https://pathme.de>) – stránky výrobce PATH MEDICAL
  - SENTIERO // ADVANCED (<https://pathme.de/sentiero-advanced/>)
  - Manuály ke stažení (<https://pathme.de/downloads-2/#Details>)
  - Tutorials / QuickGuides (<https://pathme.de/learn/#Tutorials%20/%20QuickGuides>)
- Reference values for neonatal BAEP and BA recordings using tubal insert phones ([http://www.earlyhumandevlopment.com/article/S0378-3782\(16\)30238-9/abstract](http://www.earlyhumandevlopment.com/article/S0378-3782(16)30238-9/abstract))

Při vyšetřování pravého ucha je červená elektroda na ipsilaterálním mastoidu (čili na laterální straně mastoideu strany kterou měříme).

- Standardization of brainstem auditory evoked potential using a new device (http://www.scielo.br/scielo.php?pid=S0104-56872010000400010&script=sci_arttext&tlng=en)
- Clinical utility of evoked potentials (<https://emedicine.medscape.com/article/1137451-overview>)

Další odkazy

- v:cs: Evokované potenciály
- v:cs: Biosignály
- Soubor:Cs: Biosignály z pohledu biofyziky